

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ФРАНЧАЙЗИНГУ В УКРАЇНІ

Франчайзинг варто вважати однією з найпрогресивніших форм здійснення підприємницької діяльності. Про це свідчить широке застосування його в усьому світі. Адже завдяки франчайзингу особи, які бажають займатися підприємницькою діяльністю, можуть максимально зменшити негативні ризики через недостатність досвіду, навичок та вмінь під час організації власної справи. Останні отримують вже налагоджений механізм, який потребує лише підтримки на відповідному рівні та розвитку. Крім того, підприємець отримує багато допоміжних засобів, які зможуть допомогти розвитку його франчайзингового бізнесу, зокрема це отримання знань, навчання підприємця та всебічну (технічну, інформаційну, комерційну) підтримку під час ведення такої діяльності.

Франчайзинг є вдалим прикладом взаємозв'язку малого та великого бізнесу, проте законодавство України містить досить суттєві недоліки, що не дозволяють використовувати франчайзинг у тому обсязі, в якому його застосовують провідні держави всього світу.

У вітчизняному законодавстві правова регламентація відносин франчайзингу з'явилася з прийняттям Цивільного кодексу України у 2004 році, шляхом включення розділу «Комерційна концесія». Деякі вчені вважають, що поняття «франчайзинг» за своєю правовою природою є більш ширшим ніж поняття «комерційна концесія», так як дозволяє передати більшу за об'ємом кількість прав (Рикова І. В., Гелашвілі О. В., Дмитришин В. С.) і мають характер протекторату у сфері підприємництва [1, с. 202]. На нашу думку, таке твердження є не досить доречним, адже Цивільний кодекс України не обмежує право володільця у об'ємі прав, що можуть бути передані, тому поняття «франчайзинг» та «комерційна концесія» будуть використовуватися нами як синонімічні.

Незважаючи на те, що Цивільний кодекс України закріпив поняття комерційної концесії ще у 2004 році, до останнього часу було неможливо зареєструвати такий договір. Відповідно до ч. 2 ст. 1118 ЦК договір комерційної концесії підлягає державній реєстрації органом, який здійснив державну реєстрацію правоволодільця. Але державний реєстратор відмовлявся реєструвати такий договір через відсутність законодавчо встановленої процедури. І тільки 29.09.2014 р. Міністерством юстиції

України був виданий Наказ «Про затвердження Порядку державної реєстрації договорів комерційної концесії (субконцесії)» [2].

Одним із суттєвих недоліків вітчизняного законодавства є відсутність норм, що регулюють питання про переддоговірні відносини франчайзера та франчайзі.

Для того, щоб більш повно зрозуміти вказану проблему, слід звернутися до права зарубіжних країн. Законодавство деяких зарубіжних країн (Франція, Іспанія) має окремі законодавчі акти, що регулюють окреслюване питання.

Зокрема в ч. 3 ст. 62 Закону Іспанії 7/1996 від 15 січня, зазначається, що за 20 днів до укладення договору франчайзер зобов'язаний надати іншій стороні всю необхідну інформацію, зокрема: опис господарської діяльності, зміст та особливості виробництва, основні елементи договору франшизи. Надання такого переліку інформації робиться для того, щоб контрагент зміг вільно та свідомо приєднатися для мережі франшиз [3].

В Комерційному кодексі Франції, а саме у ст. 330-1 містяться положення про обов'язок франчайзера надати такі відомості: адреса штаб-квартири, характер діяльності із зазначенням її правової форми, фінансова звітність за останні два роки та інші умови передбачені кодексом. В Україні, на законодавчому рівні, відносини починають регулюватися після підписання договору, тобто на стадії його виконання. Таким чином, франчайзі може отримати повну та достовірну інформацію про майбутній бізнес тільки після підписання договору [4].

На підставі досліджуваного матеріалу слід зазначити наступне. Український законодавець має стимулювати розвиток франчайзингу шляхом створення відповідного нормативного акту у вигляді закону, який потрібно розробити виходячи з досвіду зарубіжних країн. Закон повинен закріпити термінологію, що присутня у таких правовідносинах: франчайзинг, правоволоділець (франчайзер), користувач (франчайзі), франчайзинговий пакет та інші. До закону потрібно включити норми, що регламентують переддоговірні відносини, які включають в себе перелік інформації, яка повинна бути розкрита обов'язково для особи, що має намір набутти правового статусу франчайзі та відповідні строки надання такої інформації. У такому випадку потрібно покласти обов'язок на згадану особу про нерозповсюдження інформації, що була отримана ним на переддоговірній стадії.

Література

1. Дмитришин В. С. Договір комерційної концесії та договір франчайзингу. Співвідношення понять та правова природа. / В. С. Дмитришин // Часопис Київського університету права. – 2010. – № 3. – С. 199 – 203.

2. Про затвердження Порядку державної реєстрації договорів комерційної концесії (субконцесії): наказ Міністерства юстиції України від 29 вересня 2014 р. № 1601/5 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 82. – Ст. 2346.

3. Ley 7/1996, de 15 de enero, de Ordenaciyn del Comercio Minorista. Publicado en: «BOE» п.м. 15, de 17 de enero de 1996, pбginas 1243 a 1254 (12 pбgs.) // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.mpr.gob.es/>

4. Code de commerce Version consolidйе au 1 janvier 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.legifrance.gouv.fr/>.

УДК 347.425.5

Вавженчук С. Я., д.ю.н., доцент,
Сирота І. І., студент,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана»,
м. Київ, Україна

ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВОВОЇ ПРИРОДИ ПРОЦЕНТІВ ЗА КОРИСТУВАННЯ ЧУЖИМИ ГРОШОВИМИ КОШТАМИ

В країнах з розвиненої економікою грошові відносини посідають особливе місце, оскільки є ключовим елементом економічної співпраці суб'єктів цивільного права. Ефективним заходом для запобігання порушення грошових зобов'язань є законодавче встановлення процентів за користування чужими грошовими коштами. Новий Цивільний кодекс України більш детально регулює питання процентів за користування чужими грошовими коштами, проте й досі серед вчених-правників немає єдиної точки зору щодо їх правової природи. Актуальності проблемі визначення правової природи процентів за користування чужими грошовими коштами надає той факт, що саме від правової природи даних процентів залежить об'єм відповідальності боржника перед кредитором в разі правопорушення.

Проблемі процентів за користування чужими грошовими коштами приділили увагу в своїх роботах такі вчені як Л. А. Лунц, Л. С. Ел'яссон, О. П. Подцерковний, О. І. Шаповалова, Л. А. Новосьолова, І. Б. Новицький, М. І. Брагінський та інші.

Стаття 625 Цивільного кодексу України передбачає сплату трьох процентів річних від простроченої суми, якщо інше не встановлено договором або законом. Серед науковців існує три точки зору щодо правової природи даних процентів, так проценти за користування чужими грошовими коштами розглядаються як плата за користування чужими коштами, як збитки кредитора, та як неустойка (пеня).